

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2026-10-20 Nr. 429-440
Vilnius

Lietuvos bankas gavo prašymą išnagrinėti vartojimo ginčą, kurio šalys yra X. X. (toliau – pareiškėjas) ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas).

Sprendimo santrauka¹

Ginčas kilo dėl draudiko sprendimo atsisakyti mokėti draudimo išmoką už sugedusį saulės elektrinės inverterį (toliau – Inverteris). Pareiškėjas teigia, kad Inverteris laikytinas namų turtu, kuriam taikoma draudimo apsauga nuo elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių. Draudikas laikosi pozicijos, kad Inverteris yra pastato įrangos dalis, o pastatas apdraustas minimaliu draudimo variantu, neapimančiu šios rizikos. Įvertinus šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, nustatyta, kad Inverteris pagal draudimo sutarčių sąlygas priskirtinas prie pastato įrangos, todėl jam netaikoma namų turto draudimo apsauga. Kadangi pastato draudimo sutartis neapima elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių rizikos, pareiškėjo reikalavimas atmestinas.

N u s t a t y t a:

Esminės faktinės kilusio ginčo aplinkybės

Tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudarytos dvi būsto draudimo sutartys, kuriomis Taisyklių² pagrindu buvo apdrausti pareiškėjo namų turtas ir gyvenamasis namas (toliau – Draudimo sutartys). Namų turtas nuo 2026 m. vasario 10 d. iki 2027 m. vasario 9 d. apdraustas maksimaliu draudimo variantu. Gyvenamojo namo draudimo laikotarpis nustatytas nuo 2026 m. balandžio 11 d. iki 2046 m. birželio 19 d., o pagal įvykio dieną galiojusias draudimo sąlygas namas apdraustas minimaliu draudimo variantu.

2026 m. rugpjūčio 25 d. pareiškėjas pranešė draudikui, kad, 2026 m. rugpjūčio 15 d. naktį trumpam dingus elektros tiekimui, ryte pastebėjo neveikiantį saulės elektrinę. 2026 m. rugpjūčio 17 d. atvykę rangovo atstovai išsivežė neveikiantį Inverterį. Pareiškėjo pateiktame 2026 m. rugpjūčio 20 d. defektiniame akte Nr. 15-12 nurodyta, kad Inverteris visiškai sugedo dėl vidinių elektronikos pažeidimų, kuriuos galėjo sukelti trumpalaikis elektros kokybės sutrikimas.

Įvertinęs pateiktus duomenis, draudikas 2026 m. rugpjūčio 31 d. atsisakė mokėti draudimo išmoką, nuroydamas, kad pasirinktas minimalus pastatų draudimo variantas neapima elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių rizikos.

Pareiškėjas su draudiko sprendimu nesutiko ir pateikė pretenziją. Draudikui sprendimo nepakeitus, tarp šalių kilo ginčas.

Ginčo reikalavimai

Įpareigoti draudiką pripažinti įvykį draudžiamuoju ir išmokėti 2 481,50 Eur draudimo išmoką už Inverterio pakeitimą ir sistemos atkūrimą arba 2 118,50 Eur, jei išmoka neatlygintų elektros skydo remonto išlaidų.

Ginčo šalių pateikti paaiškinimai

Pareiškėjas teigia, kad Inverteris turėtų būti laikomas namų turtu, nes turi atskirą gamintojo identifikaciją, modelį, serijos numerį, įsigijimo dokumentuose yra įkainotas atskirai ir gali būti keičiamas nepriklausomai nuo pastato konstrukcijų. Pareiškėjo vertinimu, Taisyklėse

¹ Santraukoje pateikiamas tik trumpas nagrinėto vartojimo ginčo apibendrinimas. Norint suprasti ir (ar) įvertinti sprendime aptariamą aplinkybę, sprendimo dėl šio ginčo esmės pagrindus ir motyvus, būtina tinkamai susipažinti su viso sprendimo turiniu.

² Būsto draudimo taisyklės Nr. 067, 2021 m. kovo 30 d. redakcija, galioja nuo 2021 m. balandžio 16 d.

Inverterio priskyrimas prie pastato įrangos nėra aiškiai nustatytas, todėl abejonės turėtų būti aiškinamos vartotojo naudai. Jis nurodo, kad maksimalus namų turto draudimas apima žalą dėl elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių, su kuriais sieja Inverterio gedimą. Pareiškėjas taip pat mano, kad draudikas turėjo įvertinti jo draudimo poreikius ir aiškiai paaiškinti, jog ši apsauga Inverteriui netaikoma.

Draudikas su pareiškėjo reikalavimu nesutinka. Draudiko teigimu, Inverteris yra stacionari saulės elektrinės ir namo elektros sistemos dalis, todėl pagal Taisyklės priskirtinas prie pastato įrangos, o ne namų turto. Galimybė Inverterį atskirai identifikuoti, demontuoti ar pakeisti šio priskyrimo nekeičia. Draudikas nurodo, kad įvykio dieną gyvenamasis namas buvo apdraustas minimaliu draudimo variantu, neapimančiu elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių rizikos. Jo vertinimu, draudimo apsaugos apimtis aiškiai nustatyta sutarties dokumentuose, o pareiga informuoti draudėją nereikia pareigos individualiai išaiškinti visas nepasirinktas rizikas, todėl pagrindo mokėti draudimo išmoką nėra.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo proceso metu neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42¹ straipsnyje reglamentuotų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio galimu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Teisinis vertinimas

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti, ar draudikas pagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką už sugedusį Inverterį, priskirdamas jį prie pastato įrangos, kuriai netaikoma draudimo apsauga nuo elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose.³

Draudžiamasis įvykis apibrėžiamas kaip draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką⁴. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkantis įvykis, tačiau šalys yra susitariusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką.⁵ Taigi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu, kai nėra nedraudžiamąjo įvykio sąlygų (CK 6.987 straipsnis).⁶

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

⁴ Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 33 punktas.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

Iš pateiktų draudimo liudijimų matyti, kad pareiškėjo namų turtas apdraustas maksimaliu draudimo variantu, o gyvenamasis namas – minimaliu draudimo variantu. Namų turto draudimo sutartyje numatyta apsauga nuo turto sugadinimo ar sunaikinimo dėl elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių iki 16 000 Eur. Pastato draudimo sutartyje, kuria draudžiama tik nuo konkrečių nurodytų rizikų, ši rizika nenumatyta. Todėl pirmiausia būtina nustatyti, prie kurio draudimo objekto pagal Draudimo sutarčių sąlygas priskirtinas Inverteris.

Taisyklių A.II dalies 4 punkte namų turtas apibrėžtas kaip namų apstatymo ir buitiniams reikmėms skirti kilnojamieji daiktai. Šios dalies 4.1 papunktyje namų turtui taip pat priskiriami baldai ir buitinė technika, įskaitant įmontuojamuosius baldus bei įmontuojamąją buitinę techniką. Vadinasi, vien įrenginio pritvirtinimas ar įmontavimas savaime nėra pakankamas pagrindas nepriskirti jo prie namų turto – būtina įvertinti jo paskirtį, naudojimo būdą ir kitas sutarties nuostatas.

Taisyklių A.II dalies 3.1 papunktyje nustatyta, kad pastatams priskiriami sklypo, kuriame pastatytas draudžiamas pastatas, ribose esantys ir tų pastatų eksploatacijai naudojami inžineriniai tinklai bei pastato viduje ir išorėje esantys įrenginiai, kurie pagal paskirtį ir pobūdį yra nekilnojamieji. Šiame papunktyje tiesiogiai įvardytos ant pastato esančios saulės elektrinės ir kolektoriai, taip pat pastato elektros instaliacijos įrenginiai.

Lietuvos bankui pateiktos 2026 m. gegužės 7 d. paslaugų teikimo sutarties Nr. 1036 priede numatytas hibridinio „Solis“ Inverterio, saulės modulių ir energijos kaupiklio įsigijimas bei montavimo darbai. Dokumente nurodyti saulės modulių montavimo ant stogo darbai, automatikos prijungimas prie esamo namo elektros skydo, Inverterio montavimas, įskaitant kabelių prijungimą prie esamos namo elektros skydinės, ir saulės energijos gamybos sistemos paleidimas bei derinimas. Pats pareiškėjas nurodo, kad Inverteris stacionariai sumontuotas pastato viduje ir užtikrina elektros energijos konvertavimą bei tiekimo ir kaupimo sistemos veikimą.

Šios aplinkybės pagrindžia, kad Inverteris naudojamas kaip bendros, su pastatu susietos saulės energijos gamybos ir kaupimo sistemos elementas. Jo paskirtis yra užtikrinti šios sistemos veikimą, jis prijungtas prie namo elektros skydinės ir eksploatuojamas kartu su kitais sistemos įrenginiais. Todėl Inverterio priskyrimas prie pastato įrangos grindžiamas ne vien jo pritvirtinimu prie sienos, bet ir jo paskirtimi, stacionariu naudojimo būdu ir integravimu į saulės elektrinę bei pastato elektros sistemą.

Vertinant pareiškėjo argumentus dėl atskiros Inverterio kainos, gamintojo identifikacijos, modelio, serijos numerio ir galimybės jį pakeisti nekeičiant pastato konstrukcijų, pažymėtina, kad šios savybės savaime nepaneigia jo priskyrimo prie pastato įrangos. Inžinerinės sistemos gali būti sudarytos iš atskirai įsigyjamų, įkainojamų ir keičiamų elementų. Vien jų demontavimo galimybė nereiškia, kad eksploatuojami kaip stacionarios sistemos dalis jie pagal Draudimo sutarčių sąlygas laikytini savarankiškais namų turto objektais.

Pareiškėjo nurodoma aplinkybė, kad Inverteris įrengtas pastato viduje, o Taisyklėse minimos ant pastato esančios saulės elektrinės, taip pat nekeičia šio vertinimo. Pateikti dokumentai pagrindžia, kad Inverteris yra sistemos, kurios saulės moduliai montuojami ant pastato stogo, dalis. Taisyklių A.II dalies 3.1 papunktyje pastatui priskiriama saulės elektrinė, o ne vien jos moduliai, be to, šiame papunktyje numatyti ir pastato viduje esantys įrenginiai bei pastato elektros instaliacijos įrenginiai.

Pagal CK 6.193 straipsnio 4 dalį, abejonės dėl sutarties sąlygų aiškinamos jas pasiūliusios šalies nenaudai, o vartojimo sutarties sąlygos – vartotojo naudai. Tačiau sąlygų aiškumas vertinamas atsižvelgiant į jų visumą ir tarpusavio ryšį.

Nagrinėjamu atveju Taisyklių nuostatos, vertinamos kartu su konkrečiu Inverterio paskirtimi ir naudojimo būdu, sudaro pagrindą priskirti jį prie pastato įrangos. Aplinkybė, kad Taisyklėse atskirai nepaminėtas inverterio pavadinimas, savaime nereiškia, kad jo priskyrimas pagal bendresnę saulės elektrinės ir pastato elektros įrangos kategoriją yra neaiškus. Taip pat nebūtina jo atskirai įvardyti nedraudžiamo namų turto sąraše, jeigu pagal sutartyje nustatytą objektų atskyrimą jis nepriskiriamas prie namų turto. Todėl pareiškėjo nurodytos aplinkybės nesudaro pagrindo Inverterį laikyti pagal namų turto draudimo sutartį apdraustu objektu.

Vertinant pareiškėjo argumentą dėl namų turto draudimo liudijimo sukurto lūkesčio, pažymėtina, kad 16 000 Eur atsakomybės riba nustatyta prie maksimalaus namų turto draudimo varianto. Ši sąlyga apibrėžia draudiko atsakomybę už apdrausto namų turto sugadinimą dėl atitinkamos rizikos, tačiau neišplečia apdraustų objektų apibrėžimo. Taisyklių A.IV dalies 1.9 papunktyje nurodyta namų ūkyje naudojamų elektrinių prietaisų apsauga taip pat taikoma atsižvelgiant į tai, koks turtas apdraustas. Vien įrenginio naudojimas namų ūkyje nesudaro

pagrindo jam taikyti namų turto draudimo apsaugą, kai pagal kitas Taisyklių nuostatas jis priskiriamas prie pastato įrangos.

Pagal Taisyklių A.IV dalies 1 punktą, pastato draudimo apsauga taikoma tik sutartyje numatytoms rizikoms. Pareiškėjo pateiktas 2026 m. kovo 16 d. draudimo liudijimas patvirtina, kad įvykio dieną gyvenamasis namas buvo apdraustas minimaliu draudimo variantu. Nei Taisyklių A.V dalies 1.1 papunktyje, nei individualias sutarties sąlygas nustatančiame draudimo liudijime minimaliam variantui nenustatyta apsauga nuo elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių.

Pareiškėjas Inverterio gedimą sieja su elektros tiekimo ar kokybės sutrikimu. Atsižvelgiant į tai, kad ši rizika pagal įvykio dieną galiojusią pastato draudimo sutartį nebuvo apdrausta, nėra pagrindo pagal ją mokėti draudimo išmoką.

Pareiškėjas taip pat remiasi draudiko pareiga nustatyti draudėjo poreikius ir pateikti suprantamą informaciją. Draudimo įstatymo 158² straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prieš sudarydamas draudimo sutartį draudimo produktų platintojas, remdamasis iš draudėjo gauta informacija, turi nustatyti jo reikalavimus ir poreikius bei suprantama forma pateikti objektyvią informaciją apie draudimo produktą. Nagrinėjamu atveju nepateikta objektyvių duomenų apie konkretų draudikui išsakytą poreikį dėl specialaus saulės elektrinės draudimo, kurio neatitiko pasiūlyta apsauga, ar draudiko pateiktos netikslios informacijos, kad Inverteriui taikoma apsauga nuo elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių.

Pareiškėjo nurodoma aplinkybė dėl saulės elektrinės pažymėjimo vėlesnėje pastato draudimo liudijimo redakcijoje savaime taip pat nepatvirtina nei tokio poreikio išsakymo iki įvykio, nei susitarimo suteikti apsaugą nuo konkrečios rizikos aktualiu momentu. Atsižvelgiant į draudimo liudijimuose atskirtus objektus, pasirinktus variantus ir nurodytas rizikas, nėra pagrindo konstatuoti, kad draudikas nepagrįstai atsisakė taikyti pareiškėjo prašomą apsaugą bei mokėti draudimo išmoką.

Išvada

Nustačius, kad Inverteris pagal Draudimo sutarčių sąlygas priskirtinas prie pastato įrangos, o įvykio dieną galiojusi pastato draudimo apsauga neapėmė elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių rizikos, taip pat nenustačius, kad pareiškėjo argumentai dėl sąlygų aiškumo ir suteiktos informacijos sudarytų pagrindą kitokiam vertinimui, draudikui nekyla pareiga mokėti prašomos draudimo išmokos, todėl pareiškėjo reikalavimai atmestini kaip nepagrįsti.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (arba) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (ar) teiginį.⁷

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.